

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН
КАСАЦИОНЕН
СЪД

РЕШЕНИЕ

№. 278

Гр. София, 20 декември 2016 год.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, трето наказателно отделение в публичното заседание на двадесет и четвърти ноември през две хиляди и шестнадесета година в състав

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ПАВЛИНА ПАНОВА

ЧЛЕНОВЕ: ЛАДА ПАУНОВА

МАЯ ЦОНЕВА

С участието на секретаря И. П. и в присъствието на прокурора Джамбазов, като разгледа докладваното от съдия Цонева наказателно дело № 1055/2016 год. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл. 346, т. 1 и сл. от НПК.

Образувано е по касационен протест на Софийска апелативна прокуратура и касационна жалба на гражданския ищец Министър на финансите в качеството му на представляващ държавата против решение № 291/07. 07. 2016 год., постановено по в. н. о. х. д. № 158/2016 год. по описа на Софийския апелативен съд.

Прокурорът атакува въззивния съдебен акт само в частта му, с която подс. Х. Д. Б. е признат за невинен и оправдан по обвинението за престъпление по чл. 255, ал. 3 вр. ал. 1, т. 2, пр. 2 от НК, като излага доводи за наличие на касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 и 2 от НПК. Твърди се, че въззивната инстанция не е изпълнила задължението си да извърши обективен и всестранен анализ на доказателствата по делото. Изразява се несъгласие с извода на САС за недоказаност на обвинението, като се изтъква, че е логично банката, пред която се представят първичните документи да извърши проверка на истинността и верността на отразеното в тях – в случая кой е титуляр на сметката, от която се извършва превода и какво е качеството на наредителя. Поддържа се, че когато наредителят не е титуляр на сметката, от която се превеждат парите, това се отбелязва с код 50F, а в случая е използван код 50K, с оглед на което е неправилно заключението на САС, че не е установено кой е титуляр на сметката, от която е извършен преводът. Изразено е несъгласие и с изводите на въззивната инстанция за неприложимост на разпоредбите на ДОПК в наказателния процес. С оглед тези съображения е направено искане за отмяна на въззивното решение в атакуваната му част и за връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на съда.

В жалбата на гражданския ищец се поддържа, че в частта, с която е отхвърлен гражданския иск, решението е постановено в нарушение на материалния закон и при наличие на съществени нарушения на процесуалните правила. Твърди се, че с отхвърляне на исковата претенция са нарушени процесуалните права на гражданския ищец, тъй като деянието на подс. Б. освен престъпление е и деликт по смисъла на чл. 45 от ЗЗД. Сочи се, че размерът на дължимия данък е определен със съответния ревизионен акт по реда на ДОПК и съдът не е имал основание да не възприеме констатациите в него. По тези съображения касаторът моли да бъде отменено решението в обжалваната от него част и гражданският иск да бъде уважен.

В съдебно заседание представителят на Върховна касационна прокуратура поддържа протеста по изложените в него съображения.

Гражданският ищец поддържа касационната жалба.

Подс. Х. Б. не изразява лично становище относно основателността на протеста и касационната жалба.

Защитникът му счита, че протестът и жалбата са неоснователни, тъй като не са допуснати нарушения на процесуалните правила при анализа и оценката на доказателствата и апелативният съд е приложил правилно материалния закон. Изтъква, че съгласно ТР № 1/2009 год. на ОСНК данъчните престъпления се доказват по реда на НПК, а не съобразно правилата на ДОПК, поради което държавното обвинение незаконосъобразно се позовава на констатациите в ревизионния акт, съставен срещу подсъдимия. Намира, че въззивното решение е законосъобразно и в гражданската му част и пледира същото да бъде оставено в сила.

Върховният касационен съд, в пределите на касационната проверка по чл. 347, ал. 1 от НПК, съобрази следното:

С присъда от 01.12.2015г., постановена по НОХД № 158/2015 год., Софийски градски съд, НО, 19 състав, е признал подс. Х. Д. Б. за невиновен в това в периода 05. 03. 2013 год. – 30. 04. 2013 год. в [населено място], като данъчно задължено местно физическо лице по смисъла на чл. 4, ал. 1, т. 1 от ЗДДФЛ, да е избегнал установяването и плащането на данъчни задължения в особено големи размери – 18 965,49 лева, представляващи данък върху доходите на физически лица за данъчна година от 01. 01. 2012 год. до 31. 12. 2012 год., като в подадената годишна данъчна декларация с вх. № 224391300087602/05. 03. 2013 год., която се изисква съгласно чл. 50, ал. 1, т. 1, пр.1 от ЗДДФЛ, затаил истина – декларирал обща годишна данъчна основа в размер на 83 767,47 лева и съответстващият ѝ размер на данъка 8 376,75 лева, вместо действителната годишна данъчна основа – 273 422,36 лева и не включил съгласно чл. 12, ал. 1 от ЗДДФЛ доходите от всички източници, придобити през данъчната година, с изключение на доходите, които са необлагаеми по силата на закон, поради което и на основание чл. 304 НПК, го е оправдал по повдигнатото обвинение за престъпление по чл. 255, ал. 3 вр. ал. 1, т. 2, пр. 2 от НК.

Със същата присъда подс. Б. е признал за невиновен за това, че в периода 01. 01. 2013 год. – 31. 03. 2014 год., в [населено място], при условията на продължавано престъпление е нарушил разпоредбите на закон и обнародван акт на БНБ относно задълженията за деклариране на сделки с валутни ценности - чл. 10, ал. 2 от Валутния закон във вр. с чл. 12, ал. 1 от Наредба № 27 за статистиката на платежния баланс от 24. 07. 2003 год., и ал. 2 т. 1 от Наредба № 27/24.07.2003 год. във вр. с §. 1у т. 9 от ДР на Валутния закон като не подал статистически форми СПБ-8 – Приложение № 11 към чл. 12 от Наредба № 27/24. 07. 2003 год., с което е нарушил задължение за деклариране на сделки с валутни ценности и стойността на предмета на престъплението е в особено големи размери - 700 960, 63 лева, поради което и на основание чл. 304 от НПК е

оправдан по повдигнатото му обвинение за извършено престъпление по чл. 251, ал. 1 вр. чл. 26, ал. 1 от НК.

Подс. Б. е признат за невиновен и в това на 25. 03. 2013 год. в [населено място] в качеството си на народен представител да е затаил истина в писмена декларация по чл. 4, ал. 2 от ЗПИЛЗВДД, заведена с вх. № Г278/25. 03. 2013 год., която по силата на закон – ЗПИЛЗВДД, се дава пред орган на власт – Сметна палата на Република България, за удостоверяване истинността на някои обстоятелства – че притежава суми в различна валута – щатски долари и евро, в банкови сметки в банка в Швейцария, поради което и на основание чл. 304 от НПК е оправдан по повдигнатото обвинение за престъпление по чл. 313, ал.1 от НК.

Присъдата е проверена по протест на прокурора и по жалба на гражданския ищец и с решение № 291/07. 07. 2016 год., постановено по в. н. о. х. д. № 158/2016 год. по описа на Софийския апелативен съд, е потвърдена.

По протеста на Софийска апелативна прокуратура:

Въззивният съдебен акт е протестиран от прокурора единствено в частта, с която е потвърдено оправдаването на подс. Б. по обвинението за престъпление по чл. 255, ал. 3 вр. ал. 1, т. 2, пр. 2 от НК. Ето защо касационната инстанция следва да провери решението само в тази му част и няма да обсъжда дали са приложени правилно материалният и процесуалният закон по отношение на останалите обвинения.

Протестът е неоснователен.

Внимателният прочит на атакуваното решение и на материалите по делото не дава основание да бъде отправен упрек към аналитичната дейност на контролираната инстанция. В изпълнение на задължението си да провери изцяло правилността на първоинстанционната присъда апелативният съд е подложил на собствен внимателен анализ доказателствата и средствата за тяхното установяване. Събраните гласни и писмени доказателства, както и експертните заключения, са били обсъдени поотделно и в съвкупността им, а оценъчната дейност на САС е реализирана при спазване на правилата на формалната логика. Доказателствата са ценени съобразно действителното им съдържание, като са изложени убедителни мотиви във връзка с достоверността им. Въззивната инстанция е възприела изцяло фактическата обстановка, описана в мотивите на първоинстанционната присъда, споделила е доказателствената оценка на градския съд и е изложила и собствени съображения относно годността и достоверността на доказателствата и доказателствените средства. САС е анализирал суифт-съобщенията от 12. 12. 2012 год., съдържащи информация за извършването на превод на суми от сметка в една банка към такава в друга банка и е достигнал до верен и законосъобразен извод, че само въз основа на данните в тях не може с категоричност да се приеме, че титуляр на сметката, от която е направен преводът, е подсъдимият, респ., че преведените средства представляват реализиран от него доход, подлежащ на облагане по ЗДДФЛ. За да направи тази констатация, контролираната инстанция е съобщила, че с оглед двукратния отказ на швейцарските власти да дадат конкретен отговор по съществуващите въпросите, поставени към тях в двете молби за правна помощ, като доказателства по делото не са приложени договорът за откриване на банковата сметка и доказателства за движението и наличностите по нея, както и такива за лицата, имащи право да се разпореждат с тях. В същото време законосъобразно е преценено, че по естеството си съобщенията не представляват първичен счетоводен документ и в тях е отразено единствено кой е клиентът-наредител, т. е., кой е разпоредил извършване на съответната банкова операция. Отчетено е, че това може да бъде не само титулярят на банковата сметка, но и всяко друго лице, което на различно правно основание е овластено да се разпорежда със средствата по нея. В съответствие

със забраната на чл. 303, ал. 1 от НПК присъдата да почива на предположения е отхвърлена тезата на прокуратурата (поддържана и в касационния протест), че след като името и адреса на наредителя са вписани в съобщенията, е извършена проверка кой е титуляр на сметката и е установено, че това е Х. Б..

Не се основават върху материалите по делото и доводите, че извън вниманието на въззивната инстанция е останал кодът, поставен върху суифт-съобщенията. Наличието на сигнатура 50K върху двата документа е обсъдено на л. 14 от проверявания съдебен акт. Пак там е коментирана другата възможност, на която е поставен акцент в протеста – съобщенията да носят код 50F. Внимателният прочит на мотивите на САС и съпоставката им с издаденото от БНБ “Съответствие между стандартните български първични платежни документи и формата SWIFT съобщения, използвани в системата RINGS (MAPPING)” не дава основание да се приеме, че смисълът и значението на двете означения са интерпретирани превратно, в противоречие с цитирания вътрешно ведомствен акт. Безспорно код 50K се отнася до случаите, в които преводът се осъществява от клиентска сметка, но сам по себе си той не съдържа информация за титуляря на сметката, защото не е уникален за всеки отделен клиент. От друга страна код 50F съвсем няма онова значение, което му придава прокурорът в протеста, защото съгласно дадените от БНБ указания той се поставя, когато се използва вътрешно разчетна сметка на самата банка, т. е., когато преводът е осъществен чрез внасяне на суми в брой или, като втора възможност, когато наредителят притежава уникален идентификационен номер по ISO.

В протеста неоснователно се поддържа, че съдът е пренебрегнал обстоятелството, че в двете съобщения е посочен адрес, съвпадащ с адреса на подсъдимия. Този факт има отношение към идентификацията на наредителя, но доколкото обективно не е било възможно да се изследват подписите върху първичните банкови документи, той може да бъде само косвено доказателство, че преводът е нареден от Х. Б.. Предвид изложеното по-горе за възможността наредител и титуляр да са различни лица не може да се достигне до еднозначност на изводите, че средствата по сметката в /наименование/ (Швейцария), от която е извършен преводът, принадлежат именно на подсъдимия. Съвсем отделен е въпросът, че Б. е живял на адреса, отразен в суифт-съобщенията – [улица], в период, предшестваш инкриминирания с близо дванадесет години.

Наред с това държавното обвинение пропуска, че констатираният от долу стоящите съдилища изключителен доказателствен дефицит се отнася не само до обстоятелството кой е титуляр на сметката, от която са извършени преводите, но касае и момента на постъпване по нея на сумите-предмет на обвинението. Последният, както правилно е отбелязал САС, е от съществено значение за преценката кога е възникнало задължението за декларирането им и за заплащане на данък върху тях, доколкото фактическите рамки, поставени в обвинителния акт, касаят доходи, реализирани през 2012 год. и неизпълнено задължение за декларирането им през следващата 2013 год.

Не могат да бъдат споделени аргументите за игнориране на ревизионния акт срещу подсъдимия и за начина, по който в него е установен размерът на дължимия от Б. данък върху доходите на физическите лица.

Преди всичко следва да се отбележи, че за игнориране на едно или друго доказателствено средство може да се говори само когато съдът е оставил без внимание съдържащата се в него информация, интересуваша процеса, т. е. когато не са изпълнени процесуалните задължения за обсъждане на доказателственото средство само за себе си и в съвкупност с останалите доказателствени източници; когато не е извършен анализ на свидетелските показания или обясненията на подсъдимия от гледна точка на

пълнота, изчерпателност, убедителност, вътрешна съгласуваност и логическа последователност или пък когато избирателно са ползвани части от тях, като са извадени от контекста на цялостния разказ на разпитаните лица. Обстоятелството, че съдът се е отнесъл с недоверие към едни или други доказателствени източници или е преценил, че те са негодни или недопустими, не означава, че същите са били игнорирани. Суверенно право на съда е да оцени доказателствата и доказателствените средства от гледна точка на тяхната валидност, допустимост и достоверност, стига да аргументира тезата си защо те не могат да послужат като надлежна доказателствена основа за направените от него фактически констатации. Апелативният съд е спазил тези принципни положения, като на л. 15 от решението е изложил пространни съображения относно невъзможността в наказателния процес размерът на дължимия данък да бъде установен посредством приложението по делото ревизионен акт.

Следва да се подчертае, че за разлика от данъчното производство в наказателния процес заключенията на данъчните власти в ревизионния акт поначало не обвързват съда и съгласно чл. 14, ал. 2 от НПК не се ползват с формална, предварително установена доказателствена сила (в същия смисъл и Р. № 344/2014 год. на I н. о., Р. № 415/2014 год. на I н. о., Р. № 455/2014 год. на I н. о. и Р. № 28/2014 год. на III н. о.). Наред с това, което е много по-важно, наличието на данъчно задължение и неговият размер са установени от данъчните власти по реда на чл. 122 и чл. 123 от ДОПК. Цитираните разпоредби съдържат оборима презумпция в интерес на фиска, като опровергаването \square е поставено в тежест на данъчно задълженото лице. В наказателния процес обаче единствената презумпция е тази за невинност на обвиняемия и подсъдимия. Именно заради наличието \square прокурорът е длъжен да докаже както факта на извършеното престъпление, така и кой е извършителят му. При това установяването на фактите, включени в предмета на доказване, може да се осъществи само с допустимите по НПК доказателства и доказателствени средства при използване само на изрично предвидените способности на доказване, сред които законодателят не е поставил законовите презумпции (в този смисъл и Р. № 403/2015 год. на I н. о.). Ето защо САС законосъобразно е приел, че ревизионният акт не е годен доказателствен източник за фактите, че подс. Б. дължи данък именно в посочения от обвинението размер и именно за доход, реализиран през годината, визирана в обвинителния акт.

При положение, че не съществуват основания, изводими от материалите до делото, да бъде отправен упрек към аналитичната дейност на апелативния съд, не може да бъде възприета тезата на прокурора за неправилно приложение на материалния закон, което в протеста се извежда като последица от нарушаване на правилата за формиране на вътрешното убеждение. След като не е установил по изискуемия от НПК безспорен и категоричен начин, че подс. Б. е титуляр на сметката в швейцарската банка, от която са осъществени двата превода, както и че средствата за тези преводи представляват облагаем доход, реализиран през 2012 год., респ., че за тях се дължи данък върху доходите на физическите лица, въззивният съд законосъобразно е потвърдил присъдата, с която подсъдимият е оправдан по обвинението за избягване установяването и

плащането на данъчни задължения посредством затаяване на истина в годишната данъчна декларация по ЗДДФЛ за 2012 год.

По жалбата на гражданския ищец:

Касационната жалба е неоснователна.

Отново следва да се подчертае, че и по отношение доказването на данъчните престъпления е приложим единствено НПК, а не и ДОПК. На правилата на НПК се подчинява и разглеждането и доказването на гражданския иск. Това означава на първо място, че следва по несъмнен и категоричен начин да бъде установено виновно и противоправно поведение на дееца, както и пряка и непосредствена причинна връзка между действията и/или бездействията му и настъпилите вреди за гражданския ищец, като е недопустимо изводите за вината на извършителя и за размера на вредите да се основават върху законови презумпции или предположения касателно фактите.

Наред с това касационната проверка също се извършва по правилата на НПК, а това означава, че ВКС е ограничен във фактическите рамки, поставени във въззивния съдебен акт. След като апелативният съд е приел, че не са доказани елементите от фактическия състав на чл. 45 от ЗЗД и не съществуват основания да бъде отправен упрек към аналитичната му дейност, то няма основания и за отмяна на решението в гражданската му част, респ., за уважаване на предявения граждански иск.

С оглед всички тези съображения настоящият състав на ВКС счита, че материалният закон е приложен правилно и не са налице основания за отмяна на атакувания въззивен съдебен акт.

Така мотивиран и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 от НПК Върховният касационен съд, трето наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 291/07. 07. 2016 год., постановено по в. н. о. х. д. № 158/2016 год. по описа на Софийския апелативен съд.

Решението не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

1.

2.